

19. Vad är ett brott?

Egendomsbrott

Brott som är riktade mot ägodelar, inte mot människor.

Preskribera

När så lång tid har gått efter ett brott att det inte längre är något som gärningsmannen enligt lagen kan straffas för.

Skadestånd

Pengar som någon kräver eller måste betala för en skada.

Trafficking

Olika former av olaglig handel över nationsgränserna, till exempel människohandel, sexslavhandel eller organiserad drogsmuggling.

20. Från brott till straff

Allmänt åtal

När åklagaren väcker åtal även om den som varit utsatt för brottet inte längre vill göra det.

Bakom lyckta dörrar

Bakom låsta dörrar, till exempel en rättegång som inte är öppen för alla.

Den misstänkta

Den som polisen tror har begått ett visst brott.

Försvare

En jurist som för den åtalades talan.

Gärningsman

Den som begått ett brott.

Målsägande

Den som blir utsatt för ett brott.

Nämndeman

En person som hjälper till att döma i en domstol men som saknar juridisk utbildning.

Offentlig

Något som är allmänt och öppet.

Osann utsaga inför domstol

När en person ljuger inför domstolen.

Rättegångsbiträde

Jurister som hjälper de inblandade i en rättegång.

Skriftligt förfarande

När ett mål avgörs med skriftliga utredningar som grund.

Vittnesplikt

Alla måste ställa upp som vittne om de blir kallade till rättegång.

Åklagare

En jurist som för allmänhetens talan i brottmål.

21. Domstolen bestämmer straffet

Brottmål

Rättegång mot någon som begått ett brott.

Dagsböter

Ett straff som ska motsvara ungefär en dags lön.

Ordningsbot

Böter som en polis har skrivit ut.

Otillräknelig

När en person inte förstår vad hen gör.

Ovillkorligt fängelsestraff

När en person döms till att avtjäna sitt straff i fängelse.

Prejudikat

En dom som uppfattas som en modell för kommande domar i likadana fall.

Prövotid

Den tidsperiod under vilken en villkorligt dömd person inte får göra flera brott utan att hamna i fängelse.

Samhällstjänst

En person döms till att jobba utan lön med olika arbeten i samhället.

Straffrättslig

Den ålder när en person kan dömas till ett straff. I Finland är denna ålder 15 år.

Tvistemål

Rättegång när till exempel två personer eller en person och ett företag är oense om något.

Villkorligt fängelsestraff

När en person inte behöver avtjäna straffen i fängelse om hen inte gör flera brott under en viss prøvotid.

Överklaga

Att vända sig till en högre domstol eftersom man är missnöjd med en dom.

22. Vem ansvarar för säkerheten i Finland?

Allmän värnplikt

Alla män i en viss ålder är skyldiga att göra militärtjänst.

Beväring

En person som gör militärtjänstgöring.

Civiltjänst

I stället för att göra militärtjänst gör personen något som är nyttigt för samhället, till exempel jobbar på sjukhus eller i skola.

Identitetsstöld

Att använda någons namn eller personnummer.

Repetitionsövningar

Militärövningar som män och kvinnor kallas till en tid efter att de avslutat sin militärtjänstgöring.

Skyddspolisen

Den avdelning inom polisen som har hand om hot mot statens säkerhet.

Smuggling

Att ta med sig något på ett olagligt sätt till ett annat land eller till ett annat ställe.

Totalvägrare

En man som varken gör militärtjänst eller civiltjänst.

Uppbåd

Ett tillfälle dit alla pojkar kallas det år de fyller 18 år.

De genomgår en hälsokontroll för att avgöra om de kan utföra militärtjänstgöring.

Uppskov

Lov att skjuta upp militärtjänstgöringen.

23. FN:s konventioner om mänskliga rättigheter

Konvention

En samling av överenskomna regler.

24. Terrorism

Terrorism

När en grupp människor hotar, skadar och ibland till och med dödar människor för att skapa skräck och få ett land att ändra sin politik.